

Homes i màquines

S embla, segons alguns eminents especialistes en la matèria, científics o filòsofs, que la humanitat corre perills molt greus, en un futur no llunyà, a causa dels progressos velocíssims de les màquines

Joan Francesc Mira

de computar, combinables potser, algun dia, amb els avanços igualment fulminants de la genètica i la ciència del cervell. Els lectors d'aquest setmanari supose que n'estan ben informats: si els humans arriben a competir amb el Déu de la creació, les màquines creades qui sap si podran dominar els seus propis petits creadors, i llavors, quan seran més intel·ligents que nosaltres, ens controlaran fins al punt de destruir-nos, i així el desastre final arribarà implacable. Fa prop de vint anys (algú ho ha recordat aquests dies a la premsa) la derrota d'un campió d'escacs davant d'un ordinador blau fosc, o blau profund, va provocar una notable commoció i més d'una previsió d'apocalipsi. L'apocalipsi no ha arribat encara, però la qüestió, en el fons, era (i és) aquesta: si una màquina creada pels homes és tan intel·ligent com els humans, què és? Aristòtil, el gran classificador, no hauria sabut com respondre. No és una qüestió banal, perquè la suposada victòria del cervell mecànic sobre el cervell humà pot afectar, segons diuen, les bases de la civilització i de l'orgull propi de l'espècie. Tant que ens ha costat arribar a la qualitat d'*Homo sapiens*, tants centenars de milers d'anys, i ara hem inventat uns aparells que són més sapient que els homes. Així, l'excés d'animalitat irracional dels nostres avantpassats i de gran nombre dels nostres contemporanis (facen un simple colp d'ull a l'actualitat informativa...) no pareix que pose en perill la dignitat humana, però l'excés d'"intel·ligència" sí. I tot això, l'invent de la màquina pensant, dels robots, del cervell electrònic, o com en vulguen dir, i la seua real o hipotètica superioritat sobre els humans de carn i ossos, tot això, es presenta com a gran perill i novetat. En realitat, no passa de ser una simple reacció de pànic, comprensible però causada per falta d'una mica més de cultura i d'un pèl més de fantasia. Si el personal tinguera una miqueta més de calma, i llegira històries antigues i llibres de Joan Perucho, aquestes pors no tindrien sentit. En primer lloc perquè, tal com explica Perucho mateix, les màquines amb qualitats humanes excel·lents han existit des dels temps més

remots. Heròdot, diu, "a qui els antiquaris no contradiuen mai", afirma que els sacerdots d'Osi- ris es passejaven amb uns maniquins gesticulants, de molta expressivitat, i que una estàtua d'Amon designava amb el dit aquell dels hereus mascles que

havia de ser el futur faraó en raó dels seus coneixements (i no negaran que percebre els coneixements d'un futur faraó té molt més mèrit que jugar als escacs o calcular el preu futur d'un miler d'accions borsàries per segon).

Era segur també, afegeix Perucho, que al temple de Delfos existia una col·lecció de ninots mecànics femenins que, coberts amb pàmpols de vinya, cantaven i dansaven esplendorosament. Més encara: Aristòtil ens parla d'una Afrodita que es movia amb lascívia, i Lucià de Samòsata recorda un teatre on els actors eren complicats autòmats que declamaven amb profundes i excitants veus de ventríloc. Per no parlar dels autòmats mateixos del cavaller Kosmas (si no han llegit *Les aventures del cavaller Kosmas*, per favor, no esperen més temps), cobradors d'impostos bizantins a Cartagena, experts comptables i músics consumats que van ser l'admiració dels visigots de Toledo. Llinatge, per cert, encara no extingit, el dels visigots de Toledo, i que s'admira molt de les curiositats que vénen del Mediterrani. O siga, que els antics veien com la cosa més natural del món l'existència de màquines amb qualitats humanes del més alt nivell: l'elecció d'un monarca, la lascívia, la música, les finances i el teatre. No sé, per tant, per què ens espantem ara si un aparell de pensar, o més aviat de calcular jugades, derrota un campió d'escacs o controla Wall Street. És la cosa més natural del món: per això s'han inventat les màquines des de sempre, per ser superior als humans, no per altra cosa. La palanca, que és la màquina més simple (un pal) augmenta la capacitat d'alçar pedres i pesos, el martell clava claus que amb el puny no clavariem, la roda ens fa rodar, el telèfon fa que ens parlem a distància, i així fins a l'infinit dels aparells. Quan s'invente una màquina de tocar el piano, jo no m'espantaré ni poc ni molt. Quan s'invente un aparell de tastar paelles que puga dir "Hum, bona, però ma mare li donava un altre punt", llavors sí que m'espantaré una miqueta. I aquest exemple no sé si l'entendrà mai cap màquina.

"Així, l'excés d'animalitat irracional dels nostres avantpassats i de gran nombre dels nostres contemporanis (facen un simple colp d'ull a l'actualitat informativa...) no pareix que pose en perill la dignitat humana, però l'excés d' 'intel·ligència' sí"